

Sufriria, pro per donar á 'ls mortals la possessió de un dia inacabable de felicitat, suprema.

Los homes continuarian atravesant la Terra com pais de peregrinació, pero al capdevall de una existencia trista, trovarian en lo Be etern, lo premi á 'ls sufriments de la vida mortal.

¡Enlaire 'ls cors! Aquellas lluminosas estrelles, ja no eran la bellesa inasequible. Era la promesa de un Infinit.

La vida present seria trista com fins alashoras, pro al terme d' aquell viatge, avans sens finalitat, hi trovarian los humans lo Be, en busca del cual corrian adalerats.....

Y en mitj de la plassa quan senyalaban las pobres cabanyas dels pastors, lo foch anaba esmortuintse fins arribar á arronearse.

Ja no entraba per las escletxas que deixaban las mal acobladas canyas, la resplandor que senyalaba al fons de las barracas ratllas de llum. Lo foch habia mort y 'ls pobres pastors no tenian lo fret que 'ls corgelaba.

Las estrelles brillaban en lo firmament prometentoshi un cel de ventura.

¡Que importa sofrir aqui baix una vida curta si aixis se guanyaba una vida eterna, 's conseguia lo Paradís obert per l' Infant-Rey, lo Deu--Home que naixia allá, en un poble d' Orient, en mitj de la major pobresa.

JOSEPH COMA.

DEU MAY DEIXA

Geni y figura,

¡Quin fret que feya!

Y de bo que 'n feya: los carrers lliscants, forts; lo fanch de dos dias avants era un crustisser, enrampat, encarcerat en las roderas, y 's trencaba com vidre al pas dels carros, si aquestos se desviaban del viarany ja fet; lo cel de rufa tot ho feya semblar de color mort, cendrós, de rufa, com ne diuhen á la Vila; los que s' atrevian á rondar per los carrers, semblavan cohets disparats, caminaban com si 'ls empaytessin.

Y s' anava tornant tot mes cendrós, mes fosch, mes mort; los carrers relliscaban mes, y l' aigua que per etzart era etzivada al carrer ja era glas avants de tocar á terra.

¡Quin fret que feya!

A fora, feya molt de fret, pro á dins de cal Ton encare n' hi feya mes; porque allí, á mes del fret del cos, hi havia 'l fret de l' ánima, y aquest dificilment se pot combatre, porque, s' arrela, s' arrela. y un cop arrelat no hi valen tions, ni flassadas, ni res!

A dins de cal Ton no hi havia ni un pa á la post; á dins de cal Ton no mes hi havia que fret; Quina tristesa que feya aquella casa!

Lo llum, ab sa cara esmortuida, anava pidolant oli, y com que no 'n tenian, no n' hi podian posar; la llar, apagada, los fogons, frets y buits: vamos, á cal Ton no hi havia ni un pa á la post. A cal Ton no hi havia mes que fret; molt fret al cos y á l' ánima del Ton y de la Loras qu' esporuguits tots dos en un recó, en veu baixa, molt baixa, deyan:

—Jo no se porque tens de ser d' aquesta manera.

—Aixó, Loras ja m' ho has dit cent cops avuy.

—Y t' ho diré cent vegadas mes, porque voldria que fossis tot un altre ¿Que 't daran ab aquesta ditxosa República? lo mateix que tu dius cada dia: res mes que disgustos y desenganys.

—Me vols creure Loras, no me'n parlis mes, que aixó ja arriba á ser la cansó enfadada.

—Bueno, situ ho vols aixis, bueno, acabém. Pero, mira Ton, aixis no hi podem viure; aixó no pot continuar; havem de pendre un determini. Tot avuy que no havem tastat res. Ahir, porque no 'ns traguessin de casa, varem dar sis pessetas que 'ns quedaban; y com que ni 'l forné 'ns fia, ni la tenda tampoch, y com que tant tu com jo encare tenim vergonya, que potser ja es l' única cosa qu' ens queda, per aixó 'ns trobém aixis, y aixis no 'ns hi havem de quedar.

Ja ho se que no 't doblegas á res, ni á ningú, ja ho se qu' ets enter, tot d' una pessa; si no 'm ve de nou, no m' has pas enganyat que ja ho sabia; pero, s' ha de saber transigir en aquet mon, y la República no deixarà pas de venir encare que li falti la teva empena.

Ton no 'm miris malament, que no ho dich pas per agraviarte; pero, creume, 'ls pobres no 'l podem deturar 'l riu, que som massa débils; hem d' anar seguint la corrent, y..... cuan te fassin anar á votar, vota, vota lo qu' ells vulguin, tant si es blanch avuy, com si es negra demá, que aixis ho fan ells y son sempre del color que mes 'ls hi convé per poguer arrodonir los seus interesos.

Lo Ton, ab lo cap entre las mans, no torná resposta; lo llum ja espaternegaba, y la Loras, al veure al seu Ton tan capficat continuá.

—Mira, Ton, si no preném un determini, tots dos 'ns acabarem com s' acaba aquest llum que aviat 'ns deixarà á las foscas; á las foscas, si; entre mitg de las tenebras..... y entre 'l fret y la foscor..... no, no, Ton; no, jo vull viure. Hem de viure Ton, si no per nosaltres, per aquest pobre que sento bategar en mas entranyas, y que, pobre, ja ha de coneixer la miseria, si, la miseria avants de donar son primer esclat de vida.

—No, Loras, no; aixó no ha de ser. Tu tens rahó. Si fins avuy jo m' he sacrificat

sacrificante, y ab tu ho he fet porque estava convensut de que ab gust per mi feyas lo sacrifici, no ho he de fer ab mon pobre fill que no hi te pas cap culpa de que al mon hi hagi tanta dolenteria. Si guemne tots de dolents ja que 'ls bons no hi campan.

A viure, á viure Loras; fins avuy só estat bo, honrat, donchs d' avuy en avant com aquets qu' em diuhen tonto, com aquets qu' em diuhen que no 'm se entendre.

Lo Ton surtí disparat cap al carrer que ja era nit: lo cel llis, de plom fosch, molt fosch, d' aquella foscor que gela. ¡Quin fret feya aquella nit!

Quin tragi á cal Ton; quina xerradissa de baix en baix; quinas lluminarias; y quina alegría muda 's veyá brollar de per tot arren.

La llar encesa, los fogons ruents, los llums brillants, á la entrada, á la sala y á la cuyna: las vehinas s' havian cuydat de tot y demunt la taula no n' hi habian pocas de provisions de tota mena, y no sols provisions, fins díners y tot.

Eran ja mes de las duas que 'l Ton, que 'l pobre Ton que venia estarehit, roig de vergonya, y ab lo cor pantejant, entraba á ca seva y no 's sabia donar compte d' aquella trasmudació. ¡Pobre Ton! tot era mirar enrera com si algú 'l perseguís!

—Vine, vine bona pessa, li feu la Tuiyas, la vehina del devant-pots ben anarten deixant, pocapena, á la pobra Loras tota sola, tal com estaba; vina que vull ser la primera de donarte la enhorabona. La Mare de Deu t' ha portat un filllet hermós com un sol, avuy, en aquesta santa nit, al bell punt de las dotze, qu' es la teva estampa; y mira, ho veus, no sols t' ha portat un pa sota l' aixella, si no que mira quin de be Deu que tens á casa! Ja pots anarten taujá, que á la Loras no li ha pas faltat res ¿oy Caterina?

Al pobre Ton, sorprés, no sabia lo que li passaba mirant arreu arreu, fins qu' esclatant en plor amarg, eixit del fons de l' ánima, se n' entrá á la sala dihent molt baix á la pobra Loras, que ansiosa l' estaba esperant:—so 'l mateix de sempre, Loras, so 'l mateix bo y honrat, y anaba besant al nou infant y á sa volguda esposa, y més baix, molt mes baix encare: poch so pas tocat res de ningú y 't juro que he de ser lo mateix de sempre.

Sort que las vehinas no 'n varen entendre res de la etzegallada que 'l Ton anava á fer aquella nit de Nadal, ireda, fosca, de rufa; y 'l Ton encare es lo mateix de sempre, aixelabrat, pero bo, honrat, enter, tot d' una pessa.

E. GARRELL.

Desembre del 903.

